

M.A. Sem.-4 Examination

51]

Sanskrit (EA)

Time : 2-30 Hours]

April-2025

[Max. Marks : 70

પ્રશ્ન-૧ લિપિનો ઉદભવ અને વિકાસ સમજાવો.

14

અથવા

મહાક્ષત્રપુરુષદામનના શિલાલેખમાં ભાષાકાલીન લિપિવિકાસ સમજાવો.

પ્રશ્ન-૨ સ્કન્ધગુપ્તના શૈલલેખ પરથી રાજ્યતંત્રની વ્યવસ્થા સમજાવો..

14

અથવા

સ્કન્ધગુપ્તનાં ગિરનાર ઉપરનાં શિલાલેખનું સાંસ્કૃતિક મહત્વ જણાવો.

પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી ગમે તે એક પર નોંધ લખો.

14

1. મૌર્યવંશનું વૈશિષ્ટ્ય.
2. ગુપ્તકાલીન સિક્કાઓનું મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન-૪ અભિલેખોની ઐતિહાસિક વિશિષ્ટતાઓ સમજાવો

14

અથવા

રુદ્રદામનના શૈલલેખનું સાંસ્કૃતિક મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

14

1. બ્રાહ્મીલિપિની વિશેષતાઓ શું છે?
2. કદમ્બવંશના અભિલેખનું નામ જણાવો.
3. અભિલેખમાં સંવતવર્ષને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે?
4. શિલાલેખોમાં શિક્ષણ પદ્ધતિ કેટલા પ્રકારની છે?
5. ચાંદીના સિક્કાઓ સૌ પ્રથમ કયા રાજાનાં મળ્યા ?
6. સમુદ્રગુપ્તના અભિલેખો કેટલા છે કયા કયા?
7. ક્ષત્રપકાળના લેખો કઈ લિપિમાં જોવા મળે છે?
8. ઉપદેશ મહદંશે શેના પર લખવામાં આવતા?
9. યશોધર્માના અભિલેખોના નામ જણાવો
10. વર્મણવંશના અભિલેખ કેટલા છે? કયા કયા

(P.T.O)

1504E185-2

Candidate's Seat No : _____

M.A. Sem.-4 Examination

511

Sanskrit (EB)

April-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

प्रश्न-१ नीचे आपेव श्लोकने ससंदर्भ सविस्तर समजवो. (गमे ते बे)

(१४)

- 1) रूढा ये विषयेऽन्यत्र शब्दाः स्वविषयादपि ।
लावण्याद्याः प्रयुक्तास्ते न भवन्ति पदं ध्वनेः ॥
- 2) यथा पदार्थद्वारेण वाक्यार्थः सम्प्रतीयते ।
वाच्यार्थपूर्विका तद्वत्प्रतिपत्तस्य वस्तुनः ॥
- 3) भक्त्या विभर्ति नैकत्वं रूपभेदादयं ध्वनिः ।
अतिव्याप्तेरथाव्याप्तेर्न चासौ लक्ष्यते तथा ॥
- 4) सोऽर्थस्तद्व्यक्तिसामर्थ्ययोगी शब्दश्च कश्चन ।
यत्नतः प्रत्यभिज्ञेयौ तौ शब्दार्थौ महाकवेः ॥

प्रश्न-२ ससंदर्भ सविस्तर समजवो. (गमे ते बे)

(१४)

- 1) शोकः श्लोकत्वमागतः ॥
- 2) उपसर्जनीकृतस्वार्थौ ॥
- 3) शब्दो व्यञ्जकतां विभ्रद्ध्वन्युक्तेर्विषयीभवेत् ॥
- 4) यत्नतः प्रत्यभिज्ञेयौ तौ शब्दार्थौ महाकवेः ॥

प्रश्न-३ काव्यसम्प्रदायमां ध्वनितत्त्वने सविस्तर समजवो

(१४)

अथवा

काव्य ओटले शुं ? आनंदवर्धन मते काव्यनुं लक्षणु आपी काव्यार्थनी यर्थां करो.

प्रश्न-४ ध्वनिविरोधी अभाववादी मतने दर्शावी ध्वनितत्त्वनी सार्थकता सविस्तर सूचित करो.

(१४)

अथवा

टूंकनोध लपो.

- 1) ध्वन्यालोकस्य मङ्गलाचरणम्
- 2) प्रतीयमानार्थः

- 1) 'પ્રપન્નાર્તિચ્છિદ્રઃ' કોનું વિશેષણ છે ?
 - 2) ધ્વન્યાલોકના મંગલાચરણમાં ક્યા છંદ તથા અલંકારનો પ્રયોગ થયો છે ?
 - 3) ધ્વનિવિરોધીમતના નામ જણાવો.
 - 4) 'ભાક્તઃ' શબ્દનો અર્થ જણાવો.
 - 5) વાચ્યાર્થવિમુક્ત પદથી શું બોધ થાય છે ?
 - 6) 'સ્વેચ્છાકેસરી' પદને સમજાવો.
 - 7) મંગલાચરણના પ્રકાર જણાવો.
 - 8) 'વાચામવિષયે સ્થિતમ્' થી ક્યા મતની પ્રતીતિ થાય છે ?
 - 9) સામર્થ્યપદથી ક્યા તત્વનો બોધ થાય છે ?
 - 10) 'સ્વચ્છસ્વચ્છાયાયાસિતેન્દવઃ' વિશેષણને સમજાવો.
-